

## MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA CHET EL TAJRIBASI

*Ismailova Gulsinoy Kayumjonovna*

*Andijon viloyati Qo'rg'on tuman 21-son DMTT direktori*

**Annatatsiya:** Ushbu maqola maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim samaradorligini chet el tajribasi asosida yanada oshirish. Boshqaruvda ta'lim samaradorligini yanada oshirish haqida ma'lumot berilgan.

**Аннотация:** В данной статье речь идет о повышении эффективности обучения в дошкольных образовательных учреждениях на основе зарубежного опыта. Информатсия о дальнейшем повышении эффективности обучения предоставляется в администратсии.

**Abstract:** This article is about further improving the effectiveness of education in preschool educational organizations based on foreign experience. Information is provided on further improving the effectiveness of education in management.

**Kalit so'zlar:** ta'lim jarayoni, ta'lim tashkilotlari, ta'lim samaradorligi, raqamli texnologiya vosiyalari, pedagoglar, boshqaruv.

**Ключевые слова:** образовательный процесс, образовательные организаци, эффективность образовани, хранители сифровых технологий, педагоги, менеджмент.

**Key words:** educational process, educational organizations, educational efficiency, digital technology guardians, pedagogues, management.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim samaradorligini oshirish uchun dunyoning rivojlangan mamlakatlari tajribasini o'rganish va uni milliy ta'lim tizimiga moslashtirish muhim ahamiyatga ega. Quyida maktabgacha ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi xorijiy tajribadan kelib chiqadigan asosiy yondashuvlar keltirilgan:

### Chet el tajribasining ahamiyati

- Chet el tajribasi maktabgacha ta'lim tizimini yangilash va zamonaviy yondashuvlarni joriy etishga yordam beradi.
- Rivojlangan davlatlardagi ta'lim tizimlari bolalarning ijodiy, ijtimoiy va aqliy rivojlanishini rag'batlantirishga qaratilgan.
- Ta'lim samaradorligini oshirishda xorijiy tajriba pedagoglar uchun yangi texnologiyalar va metodologiyalarni keltiradi.

### Tabiat bilan integratsiya (Yaponiya va Norvegiya tajribasi)

Yaponiyada va Norvegiyada bolalarni tabiat bilan yaqinlashtirishga katta e'tibor qaratiladi. Ochiq havoda o'tkaziladigan mashg'ulotlar bolalarning salomatligi va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

➤ **Amalga tadbqiq qilish:** Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ochiq havoda darslarni ko'paytirish. Bog'lar, yashil maydonlar yoki o'yin maydonlarida mashg'ulotlar o'tkazish.

#### **Ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirish (Singapur tajribasi)**

Singapurda ota-onalar va ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirishga alohida ahamiyat beriladi. Bu jarayonda ota-onalar bolalarning ta'lim jarayoniga faol jalb qilinadi.

➤ **Amalga tadbqiq qilish:** Ota-onalar uchun seminarlar, treninglar va ochiq darslar tashkil etish. Bu ota-onalarni ta'lim jarayonida faol ishtirok etishga rag'batlantiradi.

#### **Ko'p tildagi muhitni yaratish (Evropa mamlakatlari tajribasi)**

Ko'p tilli ta'lim Evropaning bir qancha davlatlarida (masalan, Belgiya, Shvetsiya) bolalarning madaniy va lingvistik qobiliyatlarini rivojlantirishda qo'llaniladi.

• **Amalga tadbqiq qilish:** Maktabgacha ta'lim dasturlariga xorijiy tilni o'rgatishni bosqichma-bosqich kiritish. Masalan, oddiy qo'shiqlar va o'yinlar orqali yangi tilni o'rganishni rag'batlantirish.

Bizda bugungi kunda maktabgacha ta'lim jarayonini boshqarishning samarali mexanizmlarini joriy etish o'sib kelayotgan yosh avlodni ma'naviy-axloqiy va intellektual rivojlantirishni sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarishning eng muhim sharti hisoblanadi, shuningdek, o'quv-tarbiya jarayonida ta'limning innovatsion shakllari va usullarini qo'llashga ko'maklashadi.

Ta'lim jarayoni samaradorligini oshirish, ta'lim oluvchilarning mustahkam nazariy bilim, faoliyat, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ularni kasbiy mahoratga aylanishini ta'minlash maqsadida o'quv tarbiya jarayonida interfaol metodlardan foydalanish davr taqozosi hamda ijtimoiy zaruriyat sifatida kun tartibiga qo'yilmoqda. Shuni aytish keraki ta'lim samaradorligini oshirishda yana quyidagilarga etibor berishlozim! **Bular:**

#### **Chet el tajribasini mahalliy sharoitlarga moslashtirish**

Chet el tajribasini o'rganib, mahalliy ta'lim tizimiga quyidagi yondashuvlarni joriy etish mumkin:

➤ **O'yin orqali ta'lim:** Bolalarning tabiiy qiziqish va ijodkorligini rag'batlantirish uchun o'yin va ijodiy mashg'ulotlarni joriy etish.

➤ **Raqamli texnologiyalarni kiritish:** Elektron o'quv vositalari va platformalar yordamida ta'limni zamonaviylashtirish.

➤ **Tabiat bilan yaqinlik:** Tabiat qo'ynida o'tkaziladigan mashg'ulotlarni tashkil etish.

➤ **Ota-onalar ishtirokini kuchaytirish:** Ota-onalarni ta'lim jarayoniga faol jalb etish orqali samaradorlikni oshirish.

➤ **Individual yondashuv:** Har bir bolaning ehtiyojlari va qobiliyatlariga mos dasturlarni ishlab chiqish.

**Zamonaviy axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonlariga joriy etilishi:**

➤ talabaga kasbiy bilimlarni egallashiga;

➤ o'rganilayotgan hodisa va jarayonlarni modellashtirish orqali fan sohasini chuqur o'zlashtirilishiga;

➤ o'quv faoliyatining xilma-xil tashkil etilishi hisobiga talabaning mustaqil faoliyati sohasining kengayishiga;

➤ interaktiv muloqot imkoniyatlarining joriy etilishi asosida o'qitish jarayonini individuallashtirish va differensiyalashtirishga;

➤ sun'iy intellekt tizimi imkoniyatlaridan foydalanish orqali talabaning o'quv materiallarini o'zlashtirish strategiyasini egallashiga;

➤ axborot jamiyati a'zosi sifatida unda axborot madaniyatining shakllanishiga; o'rganilayotgan jarayon va hodisalarni kompyuter texnologiyalari vositasida taqdim etish,

Ta'lim jarayonida Internet saytlaridan foydalanish imkoniyatlarini, uning samaradorligini aniqlashda avval Internet xizmatining turlari va ularning xarakterini aniqlab olish nihoyatda muhimdir. Aynan ana shu aniqlangan ma'lumotlar Internet tarmog'ida ishlashning tashkiliy jihatdan shakli va usullarini ajratib olishga yordam beradi. Klassifikasiyalashga asos qilib internetning ishlash uslubini olish mumkin. Bu holda Internet server xizmatlarini ikkiga: axborotli va kommunikasion xizmat turlariga ajratish kerak.

**Xulosa shuki:**

Chet el tajribasi maktabgacha ta'limni zamonaviylashtirish va samaradorlikni oshirish uchun katta imkoniyatlarni taqdim etadi. Bu tajribalar mahalliy sharoitga moslashtirilganda:

- Ta'lim jarayonlari qiziqarli va samarali bo'ladi.
- Bolalarning ijodiy va ijtimoiy qobiliyatlari rivojlanadi.
- Ta'lim sifati va raqobatbardoshlik oshadi.

O'zbekiston ta'lim tizimida chet el tajribasini muvaffaqiyatli qo'llash uchun mahalliy pedagoglar va rahbarlarni xorijiy tajribaga mos ravishda o'qitish va treninglar tashkil etish zarur

Chet el tajribasini milliy maktabgacha ta'lim tizimiga moslashtirish samaradorlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi. Bunda o'yin asosida ta'lim, tabiat

bilan integratsiya, STEAM dasturlari, ijtimoiy-emotsional rivojlanishga e'tibor va ota-onalar bilan hamkorlik kabi uslublar muvaffaqiyatli natijalar berishi mumkin. Shu bilan birga, xorijiy tajribani o'zimizning milliy qadriyatlar va madaniyatimizga moslashtirish ta'lim tizimining barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

#### FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risi”da O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 08.10.2019-yildagi PF-5847-son
2. Peregudov L.V., Saidov M.X. Oliy ta’lim menejmenti va iqtisodiyoti: O‘quv qo‘llanma. - T.: Moliya, 2002. - 184 b.
3. Panfilova A.P. Innovatsion pedagogik texnologiyalar: Faol o‘rganish: Oliy o‘quv yurtlari talabalari uchun darslik / A.P. Panfilov. - M, Akademiya, 2009-y.
4. Hakimova M. Oliy ta’lim muassasalarida ta’limning sifat va samaradorligini oshirish zaruriyati //Arxiv nauchnyx issledovaniy. – 2022. – T. 2. – №. 1.
5. Mamajonov I.G, Ta’limda innovatsiya va innovatsion faoliyat // “Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar” ilmiy elektron jurnal. № 6. Noyabir – Dekabr, 2020-yil.
6. Musaxanova Gulnora Mavlyanovna. “Keys-stadi” Texnologiyasi talabalarning mustaqil ta’lim jarayonida tashkilotchilik qobiliyatini rivojlantiruvchi innovatsion metod sifatida. Arxiv issledovaniy. 2, 1 (apr. 2022).
7. F.U.Tursunov, SH.R.Baxriddinov “Oliy ta’lim muassasasida innovatsion jarayonlarni boshqarishda muammolar”. Eurasian Journal Of Academic Research elektron jurnal. 2022 14- aprel. [www.in-academy.uz](http://www.in-academy.uz)